

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Č. 8

Slovenský úrad geodézie a kartografie

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Bratislava 1992

O B S A H	strana
NORMATÍVNA ČASŤ	
Zmeny názvov v Spolkovej republike Nemecko	5
INFORMATÍVNA ČASŤ	
Správa o činnosti Názvoslovnej komisie pri SÚGK v r. 1991.....	7
Zmeny v zložení Názvoslovnej komisie	13
Plán činnosti Názvoslovnej komisie pri SÚGK	14
Pätnáste zasadanie Skupiny expertov OSN pre geografické názvoslovie - výťah zo správy	16
Zoznam účastníkov na 15. zasadaní Skupiny expertov	30

NORMATÍVNA ČASŤ

Zmeny názvov administratívnych a iných geografických objektov v Spolkovej republike Nemecko

Po zlúčení /3. 10. 1990/ bývalej Nemeckej demokratickej republiky a Nemeckej spolkovej republiky boli vytvorené nové spolkové krajiny namiesto 15 okresov bývalej NDR.

Bývalý okres Berlín /východný Berlín/ bol začlenený do spolkovej krajiny Berlín.

Po týchto úpravách výsledný počet spolkových krajín v Nemecku je teraz 16.

Vžitý slovenský názov

Nemecký názov

1. Bádensko-Würtembersko	Baden-Württemberg
2. Bavorsko	Bayern
3. Berlín	Berlin
4. Brémy	Bremen
5. Brandenbursko	Brandenburg
6. Dolné Sasko	Niedersachsen
7. Durínsko	Thüringen
8. Hamburg	Hamburg
9. Hesensko	Hessen
10. Meklenbursko-Predpomoransko Vorpommern	Mecklenburg-
11. Porýnie-Falcko	Rheinland-Pfalz
12. Sársko	Saarland
13. Sasko	Sachsen
14. Sasko-Anhaltsko	Sachsen-Anhalt
15. Severné Porýnie-Vestfálsko	Nordrhein-Westfalen
16. Šlezvicko-Holštajnsko	Schleswig-Holstein

Zmeny názvov sídel

Karl-Marx-Stadt premenovaný na pôvodný Chemnitz

/Sasko/

Wilhelm-Pieck-Stadt Guben, názov upravený na Guben

/Brandenbursko/

Marxwalde premenovaný na Neuhardenberg

/Brandenbursko/

Zmeny názvov iných geografických objektov

Zálivy na pobreží Baltského mora pri poľských hraniciach:

Oderbucht premenovaný na Pommersche Bucht

Oderhaft premenovaný na Stettiner Haff

INFORMATÍVNA ČASŤ

Správa o činnosti Názvoslovnej komisie pri SÚGK v r. 1991

Rozhodnutím predsedu SÚGK z 31. októbra 1990 o reštrukturalizácii rezortu Slovenského úradu geodézie a kartografie došlo k zmene organizačného začlenenia sekretariátu Názvoslovnej komisie /NK/. Dňom 1. januára 1991 bola zriadená rozpočtová organizácia Geodetický a kartografický ústav /GKÚ/, ktorému boli popri mnohých iných úlohách dané aj úlohy v oblasti štandardizácie geografického názvoslovia. Prakticky to znamenalo, že sekretariát NK bol vyčlenený zo Slovenskej kartografie a organizačne začlenený do GKÚ.

Pracovná náplň NK sa tým nezmenila, aj naďalej bude pracovať v súlade s rezolúciami konferencií Organizácie spojených národov o štandardizácii geografického názvoslovia a so závermi konferencií územne príslušnej regionálnej skupiny OSN.

Určité zmeny však predsa len reštrukturalizácia rezortu SÚGK spôsobila. Sekretariát NK, ktorý je výkonným orgánom komisie, je zaradený organizačne do ústavu, ktorý nedisponuje tlačiarňou, ako to bolo v minulosti v Slovenskej kartografii. To znamená, že treba zabezpečovať kooperáciu; rovnako aj spôsob distribúcie neperiodických názvoslovných publikácií sa zmenil. Predaj publikácií zabezpečujú mapové služby územných orgánov geodézie a kartografie. Všetky tieto zmeny sa odzrkadľujú aj v novelizovanom štatúte Názvoslovnej komisie.

Nezávisle od organizačných zmien v rámci rezortu SÚGK, v súvislosti s viacerými zmenami pracovného zaradenia, resp. zamestnávateľa členov Názvoslovnej komisie, došlo k novému zloženiu tohto poradného orgánu SÚGK. Od marca 1991 pracuje v Názvoslovnej komisii 25 zástupcov rôznych odborných a vedeckých pracovísk, ústredných orgánov, vysokých škôl a odborníkov rezortných organizácií. Zloženie celej komisie je uverejnené v Názvoslovných informáciách č. 6.

Činnosť Názvoslovnej komisie v období od 1. januára 1991 do konca roka 1991 bola nasledovná:

I. Úlohy vyplývajúce zo zasadania pléna NK v decembri 1990

1. Na zasadaní pléna bola vyslovená požiadavka, aby zmeny v názvosloví obcí, ktoré nastali v období od júna 1990 do decembra 1990 a technicky ich nebolo možné premietnuť do pripravovanej publikácie Geografické názvy Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, boli uverejnené formou dodatku. Tento "dodatok" bol vytlačený a distribuovaný spolu s publikáciou.
2. Na základe požiadavky SÚGK do plánu činnosti boli dodatočne zaradené ďalšie tri okresy, a to Dunajská Streda, Lučenec a Rimavská Sobota. Názvoslovná komisia názvoslovie týchto okresov rozpracovala.
3. Bol vyslovený návrh, aby sa viac priestoru v činnosti NK venovalo spracúvaniu vžitých názvov sveta. Vzhľadom na prevratné politické zmeny v býv. ZSSR a východnej Európe, ale

aj na celom svete s vydaním publikácie treba vyčkať, pokiaľ sa situácia vo svete ustáli. Priebežná aktualizácia sa však vykonávala.

4. Predložené priesvitky s názvoslovím pre Výskumný ústav vodného hospodárstva boli oficiálne potvrdené, t. j. mali pečiatku a podpis zodpovedného pracovníka, ako bola vyslovená požiadavka.

II. Ďalšia činnosť Názvoslovnej komisie vychádzala z Plánu činnosti schváleného SÚGK a jeho dodatku

Jednotlivé úlohy boli splnené nasledovne:

KARTOGRAFICKÉ DIELA

1. Štandardizácia geografického názvoslovia v rámci obnovy ZM 10
sa vykonávala v priebehu celého roka.
2. Štandardizácia názvov vodných tokov pre VHM ČSFR 1:50 000, 2. vyd.
Na požiadanie VÚVH boli podávané informácie telefonicky, osobne pri návšteve pracovníkov VÚVH overovaním na priesvitkách.

NÁZVOSLOVNÉ PUBLIKÁCIE

1. Vžití slovenské geografické názvy sveta

Priebežne bola dopĺňaná a aktualizovaná kartotéka, ktorá je prípravou na vydanie publikácie.

2. Názvy morí, morských prúdov a podmorských útvarov

Vyhotovené a zostavené boli slovenské ekvivalenty do publikácie vydávanej spoločne s NK ČÚGK.

3. Neperiodické publikácie OSN-ČSFR

3.1 Spracované a vydané boli 4 publikácie:

Geografické názvy okresu Komárno
Geografické názvy okresu Trebišov
Geografické názvy okresu Trenčín
Geografické názvy okresu Veľký Krtíš

3.2 Rozpracované bolo názvoslovie pre publikácie

Geografické názvy okresov: Spišská Nová Ves, Prešov, Bardejov, Rimavská Sobota, Lučenec, Dunajská Streda.

4. Názvy vodných tokov a vodných plôch SR - Povodie Popradu a Dunajca

Vykonané boli prípravné redakčné práce na spracovanie publikácie.

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Vydané boli dve čísla tohto periodika /6 a 7/.

ÚLOHY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

1. Lingvisticko-geografická regionálna skupina stredná juhovýchodná a východná Európa

V dňoch 10. až 14. júna 1991 sa uskutočnilo v Prahe

10. zasadanie regionálnej skupiny OSN o štandardizácii geografického názvoslovia. Gestorom zasadania bolo Česko-Slovensko vo funkcii koordinátora tejto regionálnej skupiny. Organizačnú stránku zabezpečoval ČÚGK, gestorom vecnej náplne bol SÚGK. Názvoslovná komisia SÚGK pripravovala podklady na toto zasadanie. Na zasadaní sa zúčastnili piati členovia komisie SÚGK.

2. 15. zasadanie Skupiny expertov OSN pre geografické názvoslovie

Názvoslovná komisia pripravovala podklady pre správu na zasadanie, ktoré sa uskutočnilo v novembri 91, v Ženeve. Na zasadaní sa zúčastnili dvaja členovia NK SÚGK.

3. Medzinárodný časopis Newsletter

Boli zhromaždené materiály, redakčne upravené a do angličtiny preložené príspevky do čísla 7 a 8. Tieto už vyšli tlačou.

O S T A T N É Ú L O H Y

1. Informačná činnosť, poradenská služba

Vykonávané boli priebežne po celý rok písomnou formou, telefonicky aj osobne.

2. Údržba názvoslovnej zložky evidenčných máp 1:50 000 bola

vykonávaná po celý rok.

3. Medzi úlohy sekretariátu NK bolo zaradené aj zostavovanie plánu činnosti, zásielková služba názvoslovných publikácií

na výmenu, resp. na požiadanie záujemcov.

NEPLÁNOVANÉ PRÁCE

Publikačná činnosť do Geodetického a kartografického obzoru, do Kultúry slova, príspevky do dennej tlače, televízie.

OSOBNÝ POČÍTAČ V ČINNOSTI NK

Zlom pri spracúvaní geografického názvoslovia okresov z máp 1:10 000 nastal, keď sekretariátu NK bol pridelený počítač PC. Cieľom spracúvania geografického názvoslovia s využitím výpočtovej techniky je zníženie prácnosti vykonávaných činností a vytvorenie podmienok na viacnásobné zužitkovanie excerpovaných informácií. Údaje zaznamenané na magnetických nosičoch možno v budúcnosti spracúvať podľa rôznych požiadaviek v rámci okresov, resp. väčších administratívnych celkov, čo sa predpokladá už v blízkej budúcnosti, až po republikovú úroveň.

Po absolvovaní školenia a zácviiku na počítači začali sa už konkrétne práce - ukladanie údajov do databázy okresu Rimavská Sobota.

Poradie niektorých operácií pri spracúvaní názvov okresov sa voči klasickému manuálnemu zmenilo. Prvým výstupom z databázy boli zoznamy vytlačené na tlačiarni priradenej k počítaču - na odoslanie do jednotlivých obcí a na stredisko geodézie. Po zhodnotení pripomienok z obcí, po zlektorovaní a schválení zoznamov sa vykonajú opravy v databáze a pripraví sa podklady na vyhotovenie publikácie.

SCHÔDZKOVÁ ČINNOSŤ NK

Okrem zasadania pléna, ktoré sa zišlo ešte koncom roka 1990, operatívne sa zišla I. sekcia NK 22. mája 91 a 4. septembra 91.

Na zabezpečenie koordinácie činnosti Názvoslovných komisií SÚGK a ČÚGK sa v uplynulom roku zišla dvakrát koordinačná skupina, raz v Prahe, raz v Bratislave.

PERSONÁLNE ZLOŽENIE SEKRETARIÁTU

V uplynulom roku prišlo ku konsolidácii v personálnom obsadení sekretariátu NK. Od začiatku roka pracovali na sekretariáte 3 pracovníčky a po uvoľnení ďalších mzdových prostriedkov od 1. júla pribudla ďalšia pracovníčka. So stavom štyroch pracovníčok, aký bol na konci roka 1991 sa ráta aj v r. 1992 a z toho vychádza aj plán činnosti na rok 1992.

Zmeny v zložení Názvoslovnej komisie

1. Dňa 29. 1. 1992, na plenárnom zasadnutí Názvoslovnej komisie doterajší predseda NK PhDr. Ladislav Dvonč, DrSc. požiadal predsedu SÚGK o uvoľnenie zo zdravotných a vekových dôvodov. Predseda SÚGK Ing. Imrich Horňanský, CSc. poďakoval odstupujúcemu predsedovi za jeho dlhoročnú prácu.

Za nového predsedu NK bol vymenovaný PhDr. Milan Majtán, CSc. z Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra.

2. Vojenský kartografický ústav v Harmanci navrhol zmenu svojho zástupcu. Miesto doterajšieho Ing. Jaroslava Vaška bude ním Ing. Martin Sokol.

Plán činnosti Názvoslovnej komisie pri SÚGK na r. 1992

	názov úloh	práce v r. 1992	rok vydania
I.	KARTOGRAFICKÉ DIELA		
1.	Štandardizácia geografického názvoslovia v rámci obnovy ZM 10	- priebežne počas celého roka	
II.	NÁZVOSLOVNÉ PUBLIKÁCIE		
1.	Vžitú slovenské geografické názvy sveta	- aktualizácia, udržiavanie kartotéky	1994
1.	Geografické názvy okresov Bardejov, Dunajská Streda, Lučenec, Prešov, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves	- ukončenie rozpracovaných činností, zadanie do tlače	1992
2.	Geografické názvy okresov: Galanta, Levice, Nové Zámky, Humenné, Michalovce, Svidník, Zvolen	- rozpracovanie	1993
III.	NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE č. 8 a č. 9	-zhromažďovanie materiálov, zadanie do tlače	1992

<p>IV.</p>	<p>ÚLOHY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regionálna skupina stredná, juhovýchodná a východná Európa 2. Príspevky do časopisu Newsletter 	<ul style="list-style-type: none"> - korešpondencia, preklady - príprava a organizácia 11. zasadania skupiny - zhromažďovanie materiálov, redakčná úprava, preklad
<p>V.</p>	<p>OSTATNÉ ÚLOHY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Informačná činnosť, poradenská služba 2. Údržba jazykovej zložky evidenčných máp 1: 50 3. Agenda sekretariátu NK <ul style="list-style-type: none"> - publikačná činnosť v rezortných a mimorezortných časopisoch 	<ul style="list-style-type: none"> - telefonicky, ústne, písomne priebežne počas celého roka

Pätnáste zasadanie Skupiny expertov OSN pre geografické
názvoslovie - výťah zo správy

V dňoch 11. až 19. novembra 1991 sa konalo v Paláci národov v Ženeve 15. zasadanie Skupiny expertov pre geografické názvoslovie.

Na zasadaní sa zúčastnilo 70 predstaviteľov zo 40 krajín zastupujúcich 18 z 19 geograficko-lingvistických regionálnych skupín. Ďalej boli na zasadaní prítomní 4 pozorovatelia z medzivládnych, medzinárodných, resp. národných vedeckých organizácií.

Otázky prerokúvané na zasadaní sú zhrnuté v nasledujúcich bodoch programu:

1. Otvorenie zasadania
2. Prijatie programu
3. Správa predsedu Skupiny expertov
4. Správa sekretára Skupiny expertov
5. Správy regionálnych skupín
6. Správy zodpovedných funkcionárov
7. Zasadanie regionálnych skupín
8. Správa pracovnej skupiny na zhodnotenie efektívnosti činnosti
 - a/ Skutočný prínos z prijatých rezolúcií z 5. konferencie OSN o štandardizácii geografického názvoslovia
 - b/ Plán činnosti
 - c/ Plán spolupráce a kontaktov
 - d/ Spolupráca s medzinárodnými organizáciami
9. Správa pracovnej skupiny na výuku /metodiky/ aplikovanej toponymie
10. Správa pracovnej skupiny na toponymické databázy a názvoslovné zoznamy
11. Stručné národné názvoslovné zoznamy
12. Toponymické návody
13. Správa pracovnej terminologickej skupiny
14. Správa pracovnej skupiny na systémy latinizácie
15. Názvy štátov

16. Štandardizácia názvoslovia vo viacjazyčných oblastiach
17. Exonymá
18. Šiesta konferencia OSN o štandardizácii geografického názvoslovia
19. Šestnásťte zasadanie Skupiny expertov OSN pre geografické názvoslovie
20. Rozličné
21. Schválenie správy zo zasadania

K jednotlivým bodom programu:

1. Otvorenie zasadania

Zasadanie otvoril sekretár pán El Araby, ktorý informoval prítomných, že dovtedajší predseda pán Henri Dorion sa 28. Októbra 1991 zo zdravotných dôvodov vzdal svojej funkcie. V zmysle procedurálnych pravidiel Skupiny expertov sa uskutočnili voľby nového predsedu. Na 15. a 16. zasadanií Skupiny expertov bol za predsedu zvolený Peter E. Raper. Nasledovali voľby ďalších členov predsedníctva.

Zasadanie formálne otvoril novozvolený predseda.

2. Prijatie programu

Predložený program bol po menších úpravách prijatý.

3. Správa predsedu Skupiny expertov

Sekretár prečítal rezignačný list odstupujúceho predsedu.

4. Správa sekretára Skupiny expertov

Sekretár informoval účastníkov o rozhodnutí zvolať 6. konferenciu OSN o štandardizácii geografického názvoslovia v dňoch 25. augusta až 3. septembra 1992 do New Yorku.

Ďalej sekretár oboznámil prítomných s názvoslovnou činnosťou, v ktorej bolo OSN od posledného zasadania Skupiny expertov priamo zainteresované. Vydaná a distribuovaná bola príručka na organizovanie programu štandardizácie geografického názvoslovia "World Cartography".

5. Správy regionálnych skupín

Severská regionálna skupina

Národná štandardizácia pokračovala v jednotlivých štátoch severskej regionálnej skupiny v súlade so zásadami OSN. Kompletizácia zberu názvoslovia postúpila najviac vo Fínsku a Nórsku. Na zabezpečenie správneho postupu pri spracúvaní údajov sa konali na univerzitách v Nórsku aj vo Fínsku semináre na výuku metodiky.

V Nórsku bol 1. júla 1991 prijatý zákon o štandardizácii názvov obcí.

Každá zo severských krajín je na inom stupni vo vydávaní názvoslovných zoznamov a spracúvaní databáz s názvami sídelných objektov.

Dánsko, Fínsko a Švédsko vynaložili veľa úsilia pri spracúvaní slovníka výslovnosti pre názvy v jazyku sami.

Románsko-helénska regionálna skupina

Táto skupina sa zišla v októbri 1990 v Paríži a na programe boli najmä exonymá, kódovanie štátov, stručné názvoslovné zoznamy a tvorba databázy s využitím výpočtovej techniky. Vypracovaný bol dokument, určujúci exonymá používané v Európe.

Číselné kódovanie bolo prijaté v súlade so štandardizáciou ISO.

Francúzsko pripravuje stručný názvoslovný zoznam, ktorý obsahuje asi 4000 názvov sídelných objektov s počtom obyvateľov nad 10 000 ako aj názvy geografických a historických území. Podobné dielo sa pripravuje aj v Quebecu v Kanade a bude obsahovať 6000 názvov geografických objektov. V Quebecu majú vybudovanú databázu s 500 000 vstupmi, vo Francúzsku sa databáza len tvorí a po ukončení sa predpokladá 1 mil 750 000 údajov.

Regionálna skupina stredná, východná a juhovýchodná Európa

V júni 1991 sa uskutočnilo v Prahe v poradí 10. zasadanie regionálnej skupiny za účasti zástupcov Česko-Slovenska, Maďarska a Poľska. Prerokované boli problémy spojené s aktualizáciou názvov štátov, pozornosť bola venovaná Slovníku technických

termínov používaných pri štandardizácii geografického názvoslovia, vydávaní toponymických návodov, redukcii exonym, vydávaní národných zoznamov. Veľa pozornosti sa venovalo aplikácii systémov latinizácie.

Na úseku medzinárodnej výmeny výsledkov štandardizácie bol konštatovaný nevyhovujúci stav, žiada sa zlepšenie.

Všetky členské krajiny boli vyzvané, aby viac prispievali do bulletinu Newsletter.

Väčšina členských štátov sa zaoberala úlohami vyplývajúcimi zo záverov 9. zasadania regionálnej skupiny, ale viaceré ekonomické a politické okolnosti zabránili úplnému akceptovaniu týchto úloh.

Juhozápadná ázijská regionálna skupina

Regionálna skupina sa stretla s mnohými ťažkosťami na poli štandardizácie geografického názvoslovia, ale všetky členské krajiny vyvinuli veľkú aktivitu. Mnohé univerzity sa vložili do tejto problematiky a vyvinuli úsilie pri zhotovovaní názvoslovných zoznamov. Z existujúcich 60 000 názvov bolo uložených do databanky asi 41 000 vstupov: Veľa sa urobilo na národnom iránskom zozname a vydané boli viaceré všeobecnozemepisné aj špeciálne atlasy.

Uskutočnili sa viaceré stretnutia s expertmi z Iránu, Pakistanu a Afganistanu. Plánované je štvrté zasadanie skupiny v Teheráne.

Regionálna skupina Spojených štátov a Kanady

Každý členský štát skupiny má samostatný veľmi aktívny program a názvoslovné inštitúcie veľmi úzko spolupracujú s oficiálnymi orgánmi v príslušnom štáte, resp. provincií.

Veľa sa spolupracuje v otázke názvov na hraničných územiach.

Prínosom pre činnosť členov Skupiny expertov je pomocou výpočtovej techniky spracovaný súpis rezolúcií prijatých na 5. konferencii OSN, spôsob zužitkovania a kategorizácia týchto rezolúcií, štúdia o stupni aplikácie odporúčaní OSN v atlasoch, súhrn dokumentov, ktoré môžu slúžiť ako "učebné pomôcky" na výuku

v toponymických kurzoch.

Holandsky a nemecky hovoriaca regionálna skupina

a/ V Holandsku sa doteraz nepodarilo zorganizovať národný orgán, kompetentný na štandardizáciu geografického názvoslovia, ale aj napriek tomu vyvíjajú činnosť. Spracovaný bol zoznam názvov geografických objektov na podklade máp v mierke 1:25 000. Pripravený na vydanie je zoznam vžitých názvov a reviduje sa konečné znenie zoznamu názvov štátov.

Menšinové názvy vo Frízsku sa dostávajú do novovydávaných máp.

b/ Názvoslovná činnosť v bývalej Nemeckej demokratickej republike bola zahrnutá do programu Nemecka.

Svoje špecifické prednosti má názvoslovný zoznam Ameriky z r. 1990, ďalej toponymický návod na používanie geografických názvov, pripravuje sa názvoslovie pre nové mapy, ktoré pokryjú celé územie Nemecka. Nemecko spolupracovalo s Rakúskom aj so Švajčiarskom v otázkach nemeckých exoným.

c/ Veľa sa vykonalo v problematike názvoslovia v Južnej Afrike. Vydaný bol oficiálny zoznam názvov sídelných objektov s 5000 heslami.

Pripravuje sa zoznam afrických exoným spolu s anglickými ekvivalentmi, resp. ekvivalentmi v iných jazykoch.

d/ V Rakúsku je k dispozícii banka dát s názvami sídelných objektov a ulíc. Pripravujú databázy názvov z východnej a juhovýchodnej Európy.

Spracovali novú verziu toponymického návodu pre názvy štátov.

Popri nemeckých názvoch sídelných objektov v Korutánsku budú uvádzať aj slovinské názvy.

Spracovaný bol atlas s registrom exoným a iných názvov.

Čínska regionálna skupina

Práca s názvoslovím v Číne sa zjednodušila, štandardizácia sa zlepšila tým, že boli stanovené pravidlá oficiálneho administratívneho postupu. Provincie, autonómne oblasti aj obce

prijali tieto pravidlá. V júni 1990 sa konala konferencia, na ktorej jedným z výsledkov bolo sformulovanie technických kritérií na zaobchádzanie s názvoslovím v Číne. Je žiadúce, aby každý okres mal svoj vlastný systém spracúvania názvoslovia s využitím výpočtovej techniky, ktorý by integroval do provinciálneho systému a konečne do celoštátneho systému tvoriaceho hierarchický automatizovaný názvoslovný proces.

Od r. 1980 sa uskutočnilo 5 zasadaní o problematike metodiky štandardizácie geografického názvoslovia.

Spracované boli stručné názvoslovné zoznamy jednotlivých provincií, vychádza časopis s problematikou toponymie.

Keltská regionálna skupina

Uskutočnilo sa jedno zasadanie skupiny, na ktorom sa zúčastnil aj nový člen - Francúzsko.

Prejavuje sa záujem, aby sa používali galské názvy na úrovni miestnej aj celoštátnej. Štandardizácia názvov sídelných objektov pokračuje, vydaný bol stručný názvoslovný zoznam Írska.

Regionálna skupina Latinskej Ameriky

Vo Venezuele bol vypracovaný oficiálny systém na štandardizáciu geografického názvoslovia a dôsledkom toho do konca r. 1991 má byť ustanovená štátna komisia pre názvoslovie.

V r. 1992 bude vydaný názvoslovný zoznam, ktorý bude obsahovať; asi 61 000 názvov geografických objektov v rozsahu máp mierky 1:100 000. Druhý zoznam bude vychádzať z máp v mierke 1:250 000.

Pre každý venezuelský štát budú vydané toponymické slovníky, zahrňujúce aj bibliografické informácie.

Regionálna skupina východnej Afriky

V Mozambiku bola veľká aktivita na poli toponymie, ktorú riadil Štátny geografický a geodetický úrad. V r. 1986 začali s aktualizáciou geografického názvoslovia, spolu s administratívnou klasifikáciou vo všetkých dištriktoch. V krajine sa uskutočnil výskum, ktorý bol dovŕšený vydaním knihy o geografickom názvosloví.

Východná stredozemná regionálna skupina

Štandardizácia názvoslovia v celej regionálnej skupine pokračovala, v systéme prepisu hebrejských názvov nedošlo k žiadnym zmenám.

Ázijská juhovýchodná a Tichomorská juhozápadná regionálna skupina

5. zasadanie regionálnej skupiny sa uskutočnilo v Perthe, v Austrálii r. 1990. Predmetom rokovania boli mapy z regionálnej skupiny, regionálny atlas, regionálne názvoslovné zoznamy, učebné kurzy.

Do skupiny bol prijatý Nový Zéland a 6. zasadanie sa uskutoční vo Wellingtone na Novom Zélande.

V Austrálii je štátna komisia zložená z predstaviteľov jednotlivých štátov a teritórií. Doteraz táto komisia nemala oficiálny štatút, ale aj napriek tomu jednotlivé komisie pripravovali toponymické návody.

V Austrálii bude čoskoro k dispozícii názvoslovný zoznam spracovaný pomocou výpočtovej techniky.

Thajsko pripravuje podklady na spracovanie štruktúry štátneho orgánu pre názvoslovie. Kompletizuje sa a pripravuje na vydanie názvoslovný zoznam založený na mapách v mierke 1:50 000, spracúva sa zoznam štátov.

Regionálna skupina Zväzu sovietskych socialistických republík

Zaznamenané boli mnohé a veľké zmeny v toponymii v súvislosti s ďalekosiahlym vývojom a tie budú aj naďalej pokračovať. Po skonsolidovaní pomerov sa pripravuje vydanie novej mapy celého územia.

Bolo navrhnuté, aby všetky zmeny v názvosloví boli publikované v časopise Newsletter. Regionálna skupina bude informovať sekretariát Skupiny expertov v čo najširšom možnom rozsahu.

Práce v Ukrajine pokračovali na štandardizácii geografického názvoslovia v súlade s princípmi zo 4. konferencie OSN. Menovite

bolo zdôraznené, že 24. augusta 1991 krajina prijala názov Ukrajina.

6. Správy zodpovedných funkcionárov

Správa z Medzinárodného hydrografického úradu

V Sovietskom zväze, v Leningrade sa uskutočnilo 9. zasadanie subkomisie pre geografické názvoslovie podmorských útvarov /SGN/, ktoré bolo v rámci konferencie Medzinárodnej hydrografickej organizácie. Bolo zaznamenané, že určité orgány schvaľujú používanie názvov podmorských útvarov, zatiaľ čo jednotlivé štáty by mali odsúhlasovať názvy prostredníctvom svojich oficiálnych orgánov v spolupráci s predstaviteľom Skupiny expertov. Stále nie je isté komu prislúcha právo schvaľovania názvov podmorských útvarov.

Správa z Medzinárodnej kartografickej asociácie /ICA/

Kartografi tvoria najväčšiu skupinu používateľov geografického názvoslovia. V auguste 1991 sa konala konferencia ICA v Bournemouth, v Spojenom kráľovstve, kde predstavitelia Skupiny expertov /UNGEGN/ predložili päť referátov zaoberajúcich sa činnosťou tohto orgánu.

Správa Pán Amerického inštitútu geografie a histórie

V Santiagu de Chile sa koncom r. 1990 uskutočnil už tretí kurz o geografickom názvosloví. Zúčastnili sa na ňom zástupcovia z Chile, Venezuely, Paraguaja a Bolívie. Na programe boli: podstata geografických názvov, význam a úloha štátneho orgánu pre názvoslovie, metódy zberu a spracúvanie názvov, administratívne postupy, systémy spracúvania s využitím počítača, príprava názvoslovných zoznamov...

7. Zasadanie regionálnych skupín

Táto tematika bola spomínaná v rámci správ z jednotlivých regionálnych skupín.

8. Správa pracovnej skupiny na zhodnotenie efektívnosti činnosti

Nastolené boli dve otázky: a/ čo predpokladá UNGEGN

dosiahnuť prostredníctvom kontaktov, ktoré boli nadviazané s inými odbornými skupinami a b/ aké spôsoby spolupráce sa majú prijať.

Vymenované boli všetky odborné skupiny, s ktorými bol nadviazaný kontakt.

Bolo odporúčané, aby bola vydaná informačná brožúrka o činnosti UNGEGN.

9. Správa pracovnej skupiny na výuku /metodiky/ aplikovanej toponymie

Novozvolený zvolávateľ pracovnej skupiny informoval o úsilí holandskej vlády organizovať pod záštitou OSN učebné kurzy.

Kanada pripravuje "súbor učebných pomôcok", vhodný na výuku v kurzoch aplikovanej toponymie.

Odporúčané bolo aby bola vybudovaná banka dát .s údajmi o všetkých kurzoch a o všetkých materiáloch používaných pri výuke.

10. Správa pracovnej skupiny na toponymické databázy a názvoslovné zoznamy

Vo všetkých krajinách sa zaoberajú budovaním databáz geografických názvov a to prevažne prostredníctvom výpočtovej techniky. Stupeň spracovania týchto bánk údajov je rôzny. Medzi krajiny, ktoré určujú v tomto smer a ktoré už dosiahli najväčšie výsledky patria: USA, Kanada, škandinávске krajiny, Spojené kráľovstvo. Nemecko buduje novú kompletnú databázu z celého zlúčeného územia. Štruktúra týchto databáz však nie je dostatočne prepracovaná a štandardizovaná a preto nebol ani jeden zo systémov určený ako vzor. Otvorenou ostala aj otázka názvoslovných zoznamov, množstvo a výber údajov. Aktualizácia už spracovaných a vydaných súborov národných toponymických báz údajov je stále predmetom diskusií.

Mierky máp, z ktorých jednotlivé krajiny pri zhromažďovaní údajov čerpajú sú rôzne, rôzne sú aj pramene názvov, ktoré spracúva jedna krajina z územia inej krajiny.

11. Stručné národné názvoslovné zoznamy

Zjednotenie Nemecka podnietilo vyhotovenie nového stručného názvoslovného programu, práce na ňom začali v apríli 1991.

V Kanade je zámer publikovať národný zoznam. Analyzované boli potenciálne problematické oblasti, kritériá pre výber názvov, systemizácia, množstvo názvov, výskyt názvov v realite aj v mapách, ako aj kategorizácia názvov.

Vo Francúzsku sa taktiež pripravuje názvoslovný zoznam, nedoriešili však otázku zahrnutia súčasných a historických názvov. Tento zoznam bude obsahovať aj odvolávky na názvy v jazyku menšín.

V Poľsku vydaný zoznam bol distribuovaný všetkým členom Skupiny expertov, obsahuje 28 000 názvov.

Koncom r. 1990 bol vydaný zoznam v USA, obsahujúci 40 000 názvov geografických objektov.

V Iráne pripravujú na vydanie 2 zoznamy.

12. Toponymické návody

V Južnej Afrike sa pripravuje tretie vydanie toponymického návodu, v ktorom sú zohľadnené zrevidované pravidlá pravopisu afrikánčiny a jazyka zulu.

V Kanade bol zaznamenaný mimoriadny záujem o domorodé názvy, spracovaný bol toponymický návod na zber a usporiadanie domorodých názvov a manipuláciu s nimi. V súčasnej dobe domorodé názvy nemajú odsúhlasené špeciálne diakritické znamienka, využívajú sa z francúzštiny. V budúcnosti bude treba so zreteľom na domorodé názvy zrevidovať doteraz vydané kanadské toponymické návody.

Vo Fínsku majú menšinové názvy veľký význam. Používajú sa fínske aj švédske názvy a kde sa vyskytujú názvy jazyka Sami, tak aj tie.

Vo viacerých austrálskych štátoch pripravujú toponymické názvy. V regionálnej skupine východná, stredná a juhovýchodná Európa práce napredujú, ale ešte nie všetky krajiny toponymické návody rešpektujú.

13. Správa pracovnej terminologickej skupiny

K slovníku "Technická terminológia používaná pri štandardizácii geografických názvov" prišlo veľké množstvo materiálov z holandsky a nemecky hovoriacej regionálnej skupiny, z Kanady, USA a Česko-Slovenska. Vyžiadalo si to množstvo triedenia, analyzovanie, redakčné úpravy a redukovanie dlhých definícií na stručnejšie formy.

Súhlasne bolo konštatované, že v danom štádiu je na vydanie pripravená len anglická verzia.

Bol vyslovený názor, že slovník má zostať otvorenou záležitosťou, pre ďalšie dodatky a možné alternácie v budúcnosti. Kde a ako bude slovník udržiavaný a aký bude oficiálny postup a mechanizmus schvaľovania a autorizovania dodatkov a zmien, ešte nebolo rozhodnuté. Bolo naplánované, že anglická verzia zrevidovaného terminologického slovníka "Glossary 330" bude predložená na 6. konferencii na schválenie. Po jej odsúhlasení sa začne pripravovať viacjazyčná verzia. Prípadné pripomienky, dodatky sú možné už len v čo najkratšom čase.

14. Správa pracovnej skupiny na systémy latinizácie

Aplikácia schváleného systému ELOT 743 v Grécku nie je jednotná u všetkých subjektov. V štátnych orgánoch sa používa v plnej miere, problémy sú so súkromnými vydavateľmi kartografických diel, ktorí nie všetci schválený systém prepisu do latinky rešpektujú. Odporúča sa, aby vydavateľstvá mimo územia Grécka vychádzali z podkladov, ktoré spracovali štátne orgány. Interné úpravy, vyplývajúce zo zmeny pravopisu nemajú vplyv na transliteráciu. Pripravený je spôsob budovania databanky, s ktorou je spojená automatická konverzia.

Prepis z ruštiny do latinky GOST 83 sa použil v kartografických dielach. V názvoch určených pre telekomunikačné účely ešte nebol akceptovaný.

V prepise z arabčiny je nejednotnosť. Štáty okolo Perzského zálivu používajú modifikovaný bejrútsky systém prepisu. Bude dosť zložité prejsť na iný systém, pretože Saudská Arábia má 95% územia zmapované v tomto systéme.

Zjednotený systém latinizácie kórejského písma, ktorý odsúhlasili v máji 1997 obidve krajiny bol navrhnutý na prijatie.

V Thajsku sa rozhodovalo o dvoch systémoch transliterácie. Prvý spôsob vychádza z transkripcie z thajčiny do latinky na základe výslovnosti. Druhý, nový spôsob sa v súčasnosti ešte overuje medzi používateľmi. Tento systém má veľa kombinácií písmen, diakritických znamienok a špecifických znakov, vyplývajúcich z veľmi rozdielnych znakov používaných v Thajsku. Nový systém bol predložený Medzinárodnej organizácii pre štandardizáciu /ISO/ v máji 1991. Predpokladá sa, že bude predložený na 6. konferencii OSN na prijatie.

15. Názvy štátov

Zoznam názvov štátov vydali v Nemecku, Francúzsku, Česko-Slovensku, Kanade. Všetky tieto zoznamy si však vyžadujú aktualizáciu. V Kanade vznikli viaceré nedorozumenia pri výbere názvov zo šiestich jazykových foriem v materiáloch OSN. Vznesená bola požiadavka na sekretariát Skupiny expertov, aby dal k dispozícii všetkým členom Skupiny OSN oficiálny zoznam názvov štátov.

16. Štandardizácia názvoslovia vo viacjazyčných oblastiach

V Rakúsku zákon z r. 1976 rozhodol, že 91 sídiel v južnom Korutánsku bude mať popri nemeckých aj oficiálne slovinské názvy. Tento princíp sa uplatňuje, ak je najmenej 25% obyvateľov Slovincov.

Nórsky zákon z r. 1990 určuje, že názvy vo viacjazyčných oblastiach sa budú používať v tradičnej pravopisnej podobe a budú založené na miestnej výslovnosti. Do tohto spadajú tri formy jazyka somi /sever, lula a juh/ a fínština, ba aj nórské názvy sa vyskytujú vo dvoch podobách.

V Kanade sa pracuje na princípoch aplikácie domorodých názvov.

17. Exonymá

Nadalej ostáva zložitou otázkou používania exonym. Regionálne

skupiny a v nich jednotlivé štáty postupujú rozdielne pri redukcii počtu exoným v kartografických dielach, odbornej literatúre, v školstve. Problematickou je oblasť turistiky, kde sa redukcia exoným ťažko presadzuje. V Rumunsku bol dokonca zaznamenaný opačný trend, vzostup pri používaní exoným.

Nastolená bola otázka, aby sa pojem "vžitý názov - exonymum" zadefinoval novou terminológiou. Pomôže to pri identifikovaní exoným a ich redukcii. Zdôraznené bolo, že transliteráciou endoným sa nevytvárajú exonymá. Všeobecne treba vyvinúť väčšie úsilie pri implementovaní odporúčaní OSN týkajúcich sa redukcie exoným.

18. Šiesta konferencia OSN o štandardizácii geografického názvoslovia

Sekretariát rozdal účastníkom rokovania dokument Ekonomickej a sociálnej rady OSN E/CONF. 85/1 a 25. októbra 1991 o konaní 6. konferencie OSN. Konferencia sa bude konať v dňoch 25. augusta - 3. septembra 1992 v priestoroch OSN v New Yorku.

Vedúci iránskej delegácie tlmočil pozvanie Iránu na uskutočnenie 7. konferencie OSN v Teheráne, v r. 1997.

19. Šesnástе zasadanie Skupiny expertov OSN pre geografické názvoslovie

16. rokovanie Skupiny expertov OSN bude 1 deň pred a 1 deň po 6. konferencii OSN v New Yorku.

20. Rozličné

Zástupcovia jednotlivých regionálnych skupín sa vyjadrovali k niektorým problematickým bodom prednesených referátov.

Navrhnuté bolo, aby sa vytvorila Pracovná skupina zaoberajúca sa rozširovaním informácií. Žiada sa zlepšiť komunikáciu medzi sekretariátom a expertmi.

Prijatý bol všeobecný návrh, aby na zasadanie Skupiny expertov OSN bolo poskytnuté viac času na rokovanie jednotlivých pracovných skupín.

21. Schválenie správy zo zasadania

Po zohľadnení písomných aj ústnych pripomienok jednotlivých delegátov, posledný deň zasadania bola záverečná správa schválená.

Všetky materiály písomne prezentované prítomnými delegáciami budú dokumentované v sekretariáte Názvoslovnej komisie SÚGK a sekretariáte Názvoslovnej komisie ČÚGK. Definitívny zoznam materiálov bude uverejnený v nasledujúcom čísle Názvoslovných informácií.

Zoznam účastníkov

Stredoafriická skupina

/Angola, Burundi, Čad, Kamerun, Stredoafriická republika, Kongo, Rovníková Guinea, Svätý Tomáš, Zair/
neprítomní

Východoafriická skupina

/Botswana, Etiópia, Keňa, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Maurícius, Mozambik, Seychely, Svazijsko, Uganda, Zambia, Zimbabwe/

Fernando Pililao

/Mozambik/

Západoafriická skupina

/Benin, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Guinea-Bissau, Kapverdy, Libéria, Mali, Mauretánia, Niger, Nigéria, Pobrežie Slonoviny, Senegal, Sierra Leone, Togo/

Kena Jean

/Mozambik/

Arabská skupina

/Alžírsko, Jemen, Egypt, Irak, Jordánsko, Kuvajt, Libanon, Líbya, Maroko, Saudská Arábia, Sudán/

Fatima Baroudi

/Maroko/

Soleman Al-Robaishy

/Saudská Arábia/

Ass' ad Solaiman Abdo

/Saudská Arábia/

Mohammed Ahmed Kashif

/Saudská Arábia/

Saeed Mokbil

/Jemen/

Východoázijská skupina /okrem Číny/

/Japonsko, Južná Kórea, Kórejská ľudovodemokratická republika/

Koichi Tsukahara

/Japonsko/

Itsuko Nakai

/Japonsko/

Bong Joo Moon

/Južná Kórea/

Jhong Weon Shin

/Južná Kórea/

Juhovýchodná ázijská a juhozápadná tichomorská skupina

/Austrália, Barma, Brunej, Kambodža, Indonézia, Laos,
Malajzia, Nový Zéland, Papua-Nová Guinea, Filipíny, Singapur,
Thajsko, Vietnam/

Brian Goodchild

/Austrália/

Sompong Kraison

/Thajsko/

Abdul Majid Mohamed

/Malajzia/

Prasong Chingchai

/Thajsko/

Juhozápadná ázijská regionálna skupina /okrem arabských krajín/

/Afganistan, Cyprus, Irán, Juhoslávia, Pakistan, Turecko/

Mohammad Hassan Ganji

/Irán/

Davood Aghaii

/Irán/

Mehrdad Mohsenin

/Irán/

Mohammed Afzal Solhdost

/Afganistan/

Naser Mohammadi

/Irán/

Andreas Kotsonis

/Cyprus/

Ahmed Jafar Kalheroudi

/Irán/

George Zodiates

/Cyprus/

Ahmed Heidarian

/Irán/

Irfan Baloch

/Pakistan/

Keltská skupina

/Francúzsko, Írsko/

Art O' Maolfabhail

/Írsko/

pre Francúzsko pozri Románsko-helénsku skupinu

Čínska skupina

Wang Jitong

/Čína/

Song Jiucheng

/Čína/

Du Xiangming

/Čína/

Wei Jun

/Čína/

Zhuo Wen

/Čína/

Holandsko-nemecká skupina

/Belgicko, Holandsko, Nemecko, Južná Afrika, Rakúsko, Surinam, Švajčiarsko/

Peter Jordan	F. J. Ormeling
/Rakúsko/	/Holandsko/
Karl August Seel	Peter E. Raper
/Nemecko/	/Južná Afrika/
Jorn Sievers	Ernst Spiess
/Nemecko/	/Švajčiarsko/
Erfried Haack	Rudolf Knoepfli
/Nemecko/	/Švajčiarsko/
MiChael Flugger	
/Nemecko/	

Východná, stredná a juhovýchodná európska skupina

/Bulharsko, Cyprus, Česko-Slovensko, Grécko, Maďarsko, Poľsko, Juhoslávia, Turecko/

Imrich Horňanský	Silvia Seitzová
/Česko-Slovensko/	/Česko-Slovensko/
Pavel Boháč	Jerzy Kondracki
/Česko-Slovensko/	/Poľsko/

Východná stredozemná skupina

Izrael/

Naftali Kadmon	Raphael Walden
/Izrael/	/Izrael/

Indická skupina

/Bangladéš, India, Pakistan/

pre Pakistan pozri Ázijskú juhozápadnú skupinu

Latinskoamerická skupina

/Argentína, Bolívia, Brazília, Chile, Kolumbia, Kostarika, Kuba, Dominikánska republika, Ekvádor, Salvádor, Guatemala, Honduras, Haiti, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguaj, Peru, Surinam, Španielsko, Uruguaj, Venezuela

Isabel Cristina Ortiz

/Venezuela/

Carlos Pestana

/Venezuela/

Andrea Guerra Garcia

/Mexiko/

Severská skupina

/Dánsko, Fínsko, Island, Nórsko

Eeva Maria Narhi

/Fínsko/

Leni J. Rikkonen

/Fínsko/

Botolv Helleland

/Nórsko/

Ann-Christin Mattison

/Švédsko/

Románsko-helénska skupina

/Belgicko, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Kanada, Luxembursko,
Monako, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko, Švajčiarsko,
Taliano, Turecko, Vatikán/

Réni Mayrand

/Kanada/

M. Baccus

/Francúzsko/

Sylvie Lejeune

/Francúzsko/

Philippe Delacroix

/Francúzsko/

Evangelos Kofos

/Grécko/

Alessandro Toniolo

/Taliano/

Marian Rotaru

/Rumunsko/

Alexandrina Stanciu

/Rumunsko/

Naci Görür

/Turecko/

Maluk Ilicak

/Turecko/

Athanasios Palicaris

/Grécko/

Skupina Zväzu sovietskych socialistických republík

Vadim Postnov

/ZSSR/

Andrej A. Ozadovski

/Ukrajina/

Mykola Malmeskoul

/Ukrajina/

Skupina Spojeného kráľovstva

/Guyana, Nový Zéland, Južná Afrika, Spojené kráľovstvo/

pre Nový Zéland pozri Juhovýchodnú ázijskú a tichomorskú skupinu
pre Južnú Afriku pozri Holandskú a nemeckú skupinu

Skupina Spojených štátov a Kanady

Helen Kerfoot

Roger Payne

/Kanada/

/USA/

pre Kanadu pozri aj Románsko-helénsku skupinu

Začlenenie skupiny ešte nie je rozhodnuté

Abdulla Hamad Sabt

/Bahrajn/

Pozorovatelia

Ala H. Al. Moman

Ted Dachtera

F. J. Ormeling

OSN

Kadri El-Araby

Valerij Moskalenko

Miklos Pinther

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Vydal Slovenský úrad geodézie a kartografie, Bratislava. Spracoval sekretariát Názvoslovnej komisie pri SÚGK. Tlač: KASICO, a. s., tlačiareň cenín, Beckovská 38, 823 61 Bratislava. Vyšlo v r. 1992.